

השתתפות הנוער היהודי בתנועות מרי בבולגריה ישראל איזי אלמוג

בסוף 1940, שנה אחרי פרוץ מלחמת העולם השנייה, הפכה בולגריה לבת-ברית של גרמניה הנאצית. מלך בולגריה - בוריס השלישי, מינה ממשלה שבראשה הועמד הפרופסור לארכיאולוגיה - בוגדן פילוב, תומך נלהב בגרמניה הנאצית, חבר בארגון פרו-נאצי ואנטישמי מוצהר. המשטר שבראשו עמדו המלך וממשלתו הפרו-נאצית זכה לכינוי "המשטר הפשיסטי". בדצמבר 1940 אישר הפרלמנט "חוק להגנת האומה" - חוק אנטישמי ששלל מהיהודים את זכויותיהם האזרחיות, בזז את רכושם, נטל מהם את החופש והפך אותם למטרה לרדיפות אנטישמיות. מצבם הכלכלי של היהודים נפגע מאד בעקבות הרדיפות. נטילת החופש התבטאה גם בגיוס כל הגברים היהודים בין הגילים 20-46 לעבודות כפייה.

ב-1 במרץ 1941 הצטרפה בולגריה באופן רשמי למדינות ה"ציר" - גרמניה, איטליה ויפן. עם הצטרפותה, התירה ממשלת בולגריה לצבא הגרמני להשתמש בטריטוריה הבולגרית לצורכי מעבר, כדי לכבוש את יוון ויוגוסלביה. בהמשך 1941 פלשה גרמניה לברית המועצות. בולגריה לא הצטרפה למלחמה נגד ברית המועצות, אך צבאה עזר לגרמניה להשלים את הכיבוש על חבל מקדוניה ביוגוסלביה.

החיבור עם גרמניה הנאצית לא התקבלה על דעת כל שכבות הציבור. כמה מן המפלגות שפורקו בצו ממשלתי ובייחוד המפלגה הקומוניסטית, שהייתה במחותרת אך היו לה תומכים רבים בציבור, התנגדו למדיניות הפרו-גרמנית של הממשלה. החלו להגיע גם שמועות על גורל יהודי אירופה שנכבשו ע"י גרמניה הנאצית. בקהילה היהודית התגבשו שלוש גישות שונות לגבי העמדה שעל יהודי בולגריה לנקוט:

ההנהגה הוותיקה סברה בתחילה שלא מרחפת סכנת חיים ממשית על יהדות בולגריה. (בהמשך, הובילה ההנהגה בהצלחה פעולות שגרמו לביטול תכנית הממשלה שנקמה עם הגרמנים, לשלוח את יהודי בולגריה למחנות ההשמדה). מגמה שנייה שלטה בקרב בוגרי תנועות הנוער הציוניות (שהיוו חלק ניכר בקרב הדור הצעיר של יהודי בולגריה). לפיה, האסון שהתרחש בקרב יהדות אירופה לא יפסח על יהודי בולגריה והפתרון לנוכח סכנת ההשמדה הוא עליה. ומאחר ולא היו סרטיפיקטים (רישיונות ממשלת המנדט לעלות) יש להשתמש בכל דרך אפשרית, כולל, כמובן, עליה בלתי לגאלית. גם הקומוניסטים בקרב היהודים סברו שהאסון לא יפסח על יהדות בולגריה. הם התנגדו אידאולוגית לעלייה לא"י ומכל מקום לא ראו בעלייה פתרון מעשי להצלת היהודים, כי ממילא דרכי העליה חסומות. לכן הם סברו שהדרך היחידה היא מלחמה במשטר הפשיסטי, וכל אזרחי בולגריה, כולל היהודים, חייבים להצטרף למאבק.

מגמה אחרונה זאת גרמה להתלבטות רעיונית בקרב בוגרי תנועת הנוער הציוניות מהשמאל. יש לציין שהתנועות פורקו ע"י השלטונות (כמו כל המסגרות הפוליטיות האחרות, כולל מפלגות כמובן). הקנים של התנועות נסגרו, אך הקשרים בין הבוגרים נמשכו. מתנגדי הצטרפות למאבק, אותו הובילו הקומוניסטים (שהיו אויבי התנועה הציונית) טענו שההצטרפות תגרום לנטישה ובגידה ברעיון הציוני שעל ברכיו התחנכו. בקרב בוגרי תנועת הנוער הגדולה ביותר - "השומר הצעיר" המשבר הרעיוני גרם לפילוג בפועל, כששליש מהבוגרים שדגל במאבק, הצטרפו כבודדים לקבוצות המחותרת הקומוניסטיות.

חלק לא גדול מהנוער היהודי השתייך לארגון הנוער הבולגרי: "ברית הנוער העובד" (בבולגרית: Работнически Младешки Сюз). הארגון נודע בראשי התיבות של שמו הבולגרי - РМС (בהגיוי - REMS). חברי הארגון וחוגים דומים בקרב ארגוני שמאל נודעו בציבור כ"נוער פרוגרסיבי" שהשקפת עולמו לא הייתה רחוקה מזו של המפלגה הקומוניסטית. בהשפעת מפלגה זאת, רבים מבני "הנוער הפרוגרסיבי", כולל היהודים בתוכם, בחרו בדרך ההתנגדות והצטרפו למאבק במשטר הפשיסטי. דרכי ההתנגדות היו שונות, אך המטרה המשותפת של כולם הייתה לקרב את סופו של המשטר הפשיסטי בבולגריה. נושאי ההתנגדות בהן עסקו הקבוצות השונות שהצטרפו למאבק היו שונות:

תעמולה: באמצעות הפצת כרוזים בערים. זאת הייתה פעולה אסורה שהתבצעה במחותרת, ע"י הדבקת כרוזים בלילות, או הפצתם מיד ליד. הכרוזים עודדו את האוכלוסייה להתנגד למשטר הפשיסטי ולא לעבד תקווה בסופו הקרב. בין היתר, הם פנו אל האוכלוסייה לשמור על היהודים מפני רדיפות הממשלה וכוונותיה הזדוניות.

סייענים בסתר: (סייען לפרטיזנים: יאטאק - Ятак). הסיוע התבטא באספקת מזון, בגדים, תרופות וכל עזרה אחרת שהיד הייתה משגת. קבוצה זאת הייתה הגדולה ביותר ואומדים את מספרה ביותר מ-100 אלף איש.

קבוצות קרב: (Бойни групи). הקבוצות שהורכבו מ-6-3 לוחמים, החלו לפעול אחרי פלישת גרמניה לברית המועצות ונודעו בעיקר בפעולות חבלה בסיוע הבולגרי לצבאות גרמניה - בת בריתה. לפי נתוני משטרת בולגריה, בתקופה 1941-44 בוצעו ע"י קבוצות הקרב 260 פעולות חבלה שהמפורסמות ביניהן הן פיצוץ רכבת דלק המיועד לצבא הגרמני ברוסיה - ב-1941, ושרפת מחסן בגדי חורף לצבא הגרמני ב-1942. החל מתחילת 1943 החלו קבוצות הקרב בחיסולים ממוקדים של דמויות מפתח מצמרת המשטר הפשיסטי. שניים מהחיסולים המפורסמים ביותר היו של הגנרל חריסטו לוקוב (Христо Лков) מפקד הצבא ומיועצו הקרובים של המלך בוריס, ומפקד משטרת בולגריה - הקולונל אטנס פאנטב (Пантев Атанас) הידוע לשימצה - אחראי ישיר לאסון ספינת המעפילים "סלבדור" שטבעה בדצמבר 1941 בים השיש. פאנטב פקד על שלטונות נמל וורנה להתיר את הפלגת הספינה, חרף העובדה שמנהל הנמל אסר קודם לכן את יציאתה לים, כי מצא שאינה כשירה לשיט.

הפרטיזנים: חלק מהנוער היהודי ברח להרים והיווה חלק מהגרעין המייסד של תנועת פרטיזנים, שהחלה לפעול לאחר פלישת גרמניה לברית המועצות, ביוני 1941. פעולות הפרטיזנים כללו התקפות על מסילות ברזל, מחסני מזון, נשק דלק ובגדים המיועדים לצבא הגרמני. במספר מקרים השתלטו הפרטיזנים על עיירות וכפרים לפרקי זמן קצרים ובמקביל לפעולות התעמולה בקרב התושבים, לקחו נשק שלל והשמידו ארכיונים ממשלתיים ותחנות משטרה. התנועה הגיעה לשיאה ערב נפילת המשטר, בספטמבר 1944. ישנם חילוקי דעות כבדים לגבי מספר הפרטיזנים. לפי אחד האמדנים היותר אמינים מהתקופה האחרונה, מספרם (כולל קבוצות הקרב) נע סביב 10,000 איש בתקופת השיא של פעולתם.

אין אמדן מדויק לגבי מספר קרבנות התנועה הפרטיזנית (כולל קבוצות קרב, סייענים והעוסקים בתעמולה). מעריכים שבתקופה 1941-44 נפלו בקרב, או נהרגו בידי הצבא והמשטרה (גלויה וסמויה) בין 10,000-20,000 איש. כ-2,400 איש נדונו למוות ע"י בתי משפט, אך מספר ההוצאות להורג הגיע ל- 68 בלבד. כל היתר שוחררו לאחר נפילת המשטר הפשיסטי ב- 9/9/1944. אחד המפורסמים מבין הנידונים למוות הוא הסופר והבמאי היהודי הידוע - אנג'ל וואגנשטיין, שביקר מספר פעמים בישראל לרגל הקרנת סרטיו. ספריו תורגמו לשפות רבות והוא מגדיר עצמו כסופר יהודי.

רבים מקרב הנוער היהודי הצטרפו לתנועת הפרטיזנים ולקבוצות הקרב. משיכת הנוער היהודי לתנועת הפרטיזנים נבעה משתי סיבות: המדיניות האנטישמית המוצהרת של המשטר שאף התכונן לחסל פיזית את יהודי בולגריה והמשיכה של רבים מבני הנוער לאידאולוגיות ולתנועות ה"פרוגרסיביות", כמפורט לעיל. יש לציין שבניגוד לארצות אחרות במזרח אירופה (במיוחד בפולין) בהן פרטיזנים אנטישמים לא קיבלו יהודים לשורותיהם, בבולגריה המצב היה הפוך. יהודים התקבלו בנפש חפצה לשורות הפרטיזנים, אם ענו לקריטריונים העיקריים - הזדהות אידאולוגית, שמירה על סוד, מצב גופני ונכונות להקריב את חייהם, או לסכן את משפחתם במקרה שיתפשו.

מירב הצעירים היהודים שהצטרפו למאבק האנטי-פשיסטי באו משורות תנועות הנוער החלוציות הציוניות מהשמאל - "השומר הצעיר" ו"מכבי הצעיר".

רבים מבני הנוער היהודי שהצטרפו לתנועת המרי שילמו בחייהם - פרטיזנים שנפלו בקרבות, חברי קבוצות קרב שנתפשו והוצאו להורג ללא משפט ואחרים הוצאו להורג לאחר משפט. אחרים בילו תקופות מאסר ארוכות ועינויים קשים בבתי הסוהר. אלה היו האסירים הפוליטיים (Полит-затворници).

לפי נתונים בשנתון הרשמי של יהודי בולגריה (Годишник) בשנת 1984 על השתתפות יהודים בתנועת המרי, מספר האסירים הפוליטיים הגיע ל-460, מספר הפרטיזנים והלוחמים בקבוצות קרב - 260 ומספר הנפלים - 125 לוחמי מחתרת.

בהשוואה למספרים אלה, הרשימה שבידינו כוללת 193 שמות של פרטיזנים וחברי קבוצות קרב, מתוכם 73 נפלים. הרשימה שנערכה ע"י מר נסים כהן, תושב סופיה, גמלאי ועיתונאי לשעבר. הרשימה מבוססת על פרסומים וספרי זיכרונות הכוללים שמות של פרטיזנים, שנסרקו על-ידי מר כהן. המקורות בהם השתמש מפורטים בתחתית הרשימה השמית.

אשר לשמות האסירים הפוליטיים, אין בידינו רשימה, אלא, שמות ספורים בלבד שנמסרו לנו ע"י ד"ר יעקב עפר - תושב ישראל ואסיר פוליטי לשעבר. בניגוד לשמות הפרטיזנים שפורסמו בספרי זיכרונות, לא ידוע על פרסום רשמי מסודר, בו מפורטים שמות האסירים הפוליטיים.

השוואה בין הרשימה שבידינו לנתונים המתפרסמים בשנתון שנת 1984 של יהודי בולגריה, מראה שקשה להגיע היום לרשימות אמת. זאת, לא רק בגלל מרחק הזמן והעדר מקורות. פרטיזנים וחברי קבוצות קרב רבים היו כלואים תקופה מסוימת בבתי הסוהר וייתכן שנספרו בשתי הקבוצות. כמו-כן, קיימת אפשרות שרשימת הנפלים שנמצאת בידינו אינה כוללת שמות אסירים שהוצאו להורג, או נפטרו בבתי הסוהר. כותב שורות אלה נתקל במקרים בהם נטען לגבי שם מסוים שהיה גם פרטיזן וגם אסיר פוליטי ובדיעבד התברר ששתי הטענות נכונות. אין ספק שישנם כמה וכמה מקרים כאלה. רצ"ב רשימת הפרטיזנים והלוחמים בקבוצות קרב.

Jewish Partizans who have been killed fighting against the fashist (pro-nazi) regim in Bulgaria in the period 1939-1944						
	Family name	Name, second name, nickname	City, town of origin	Born	Fallen	Source (*)
1	Abramovich	Jan	Sofia	1924	1944	1
2	Aladjem	David Bohor	Sofia	1907	1943	1 , 2
3	Albalah	Isack Yosif	Plovdiv	1922	13-12-43	1
4	Albalah	Yako Yisif	Plovdiv	1923	13-12-43	1
5	Alkolumbre	Albert Mois	Plovdiv	1922	1-3-44	1
6	Amadu	Jack Izrael	Plovdiv	1924	11-5-44	1
7	Anavi	Benzion Leon	Plovdiv	1924	22-7-44	1

8	Arama	Sinto	Sofia	1923	1944	1
9	Averbah	Saul Mihail	Silistra	1915	1943	1
10	Avramov	Jack Solomon	Plovdiv	1922	1-3-44	1
11	Ayzner	Isidor	Ruse	1922	1943	1
12	Behar	Avram Mordu	Yambol	1926	1944	1
13	Behar	Leon David	Plovdiv	1919	21-6-43	1
14	Benbasat	Jack	Haskovo	1922	1944	1
15	Benbasat	Mois Yosef	Plovdiv	1912	28-5-44	1
16	Benbasat	Yosif Haim	Sofia	1908	1943	1 , 3
17	Benvenisti	Albert Haim	Plovdiv	1914	30-6-43	1
18	Benzion	Efraim Haim	Sofia	1912	1944	1
19	Chichek	Haim Mois	Plovdiv	1923	30-6-43	1
20	Chichek	Solomon David	Plovdiv	1923	21-6-44	1
21	Davidov	David Aron	Plovdiv	1927	26-2-44	1
22	Dekalo	Marko Eshua	Plovdiv	1924	6-3-44	1
23	Dekalo	Solomon	S. Zagora	1923	1944	1
24	Dekalo	Zelma Haim	Plovdiv	1924	27-2-44	1
25	Djain	Tinka	Ruse	1922	1943	1
26	Djaldeti	Mair Rahamim	Plovdiv	1921	3/45	1
27	Dubavizki	Benyu	Varna		1941	1
28	Eshkenazi	Klara Avram	Plovdiv	1922	3-9-44	1
29	Eshkenazi	Mihael	Sofia		1944	1 , 3
30	Volizer	Eva Sami	Sofia	1922	1943	1

31	Fridman	Sara Avram	Plovdiv	1922	4-11-43	1
32	Garti	Sabetay Rofat	Plovdiv	1920	21-6-43	1
33	Geron	Avram Shapat	Plovdiv	1925	27-2-44	1
34	Geron	Suzi Albert	Plovdiv	1921	30-6-43	1
35	Bali	Haim	Sofia	1916	1944	1
36	Haravon	Leon Chelebi	Sofia	1921	1944	1
37	Haravon-Levi	Vidka-Sofia Yosif	Sofia	1920	1944	1 , 3
38	Hershkovich	Roza	Plovdiv		11/43	1
39	Hilel	Izrael Maer	Plovdiv	1923	4-9-44	1
40	Isak	David Sasonov	Plovdiv	1908	13-9-42	1
41	Kalev	Mois Nisim	Sofia	1922	1943	1
42	Kalo	Avram	Sofia	1926	1944	1
43	Kalo	Liza Yosif	Sofia	1907	1943	1
44	Kamhi	Peretz	Sofia	1922	1944	1
45	Kohen	Sara Nahman	Plovdiv	1926	14-3-44	1
46	Konorti Alfandari	Yosif	Dupnitza	1911	1943	1 , 2
47	Kordova	Solchi Mois	Plovdiv	1924	1-3-44	1
48	Koshnizki	Mayer Mihailov	Sofia	1925	1943	1 , 2
49	Lereov	Jozko	Kiustendil	1919	1943	1
50	Levi	Jack Aron	Plovdiv	1926	22-2-44	1
51	Levi	Klara Gavriel	Sofia	1922	1944	1 , 3
52	Levi	Mois Avram	Varna	1921	1943	1
53	Levi	Sabrtay Avram	Plovdiv	1923	27-3-44	1

54	Levi	Yosif Rahamim	Sofia	1919	1944	1 , 3
55	Menahemov	Menaho Albert	Plovdiv	1923	23-6-43	1
56	Mezan	Aron Nisim	Plovdiv	1925	3-3-44	1
57	Mordehay	Ezra Isak - Kicheto	Plovdiv	1923	3/44	1
58	Moshe	Marko Nisim	Sofia	1921	1944	1
59	Natan	Isack Samuil	Plovdiv	1926	11-5-44	1
60	Natan	Nichko	Sofia	1921	1944	1
61	Papo	Menahem Leon	Sofia	1924	1943	1
62	Rahamim	Rahamim Isak	Dupnitza	1925	1944	1 , 2
63	Rubenova	Mati Shabat	Sofia	1925	1944	1 , 2
64	Salomonova	Klara Yako	Sofia	1917	1944	1
65	Shabat	David	Sofia	1924	1944	1 , 9
66	Shekerdjiski	Emil Mois	Sofia	1912	1944	1
67	Tadger	Leon Yosif	Sofia	1903	1941	1
68	Talvi	Isak Rahamim	Sofia	1919	1944	1
69	Talvi	Yosif Nisim	Sofia	1923	1944	1
70	Ventura	Ani	Ruse	1925	1944	1
71	Yakova	Violeta Yosif	Sofia	1923	1844	1 , 3
72	Yona	Jack	Sofia		1943	1
73	Zilbershtain	Natan Leon	Sofia		1944	1

Jewish Partizans who survived fighting against the fashist (pro-nazi) regim in Bulgaria in the period 1939-1944

	Family name	Name, second name, nickname	City town of origin	Born	Source (*)	
1	Albahar	Daniel	Sofia	1023	3	
2	Alfandari-Levi	Viki Elazar	Sofia	1921	3	
3	Alkalay	Jack Eliezer	Sofia	1923	2	
4	Alvas	Isak M.	Sofia	1924	9	
5	Asher	Sami Jack	Sofia	1923	8	
6	Assa	Anri	Yambol		8	
7	Assa	Haim - Miki	Plovdiv	1922	7	
8	Assa - Papo	Aron - Chapay	Plovdiv	1922	7	
9	Avdala	Samuel	Sofia	1925	5	
10	Avramov	Mois	Dupnitza		8	
11	Avramov	Nisim Aron	Sofia		2	
12	Bahsi	Elka	Shumen	1925	8	
13	Bakish	Sonya	Sofia	1923	5	
14	Bali	Solomon	Sofia		8	
15	Behar	Ester Gavriel - Gita	Plovdiv	1926	7	
16	Behar	Isak	Yambol	1924	8	
17	Benaroya	Mois Isak	Yambol	1927	8	
18	Benatav	Gavriel Samuil	Sofia	1923	2	
19	Benatav	Rashel-Sheli	Sofia	1925	5	
20	Benbasat	Berta Yosif - Yafa	Plovdiv	1921	7	
21	Benbasat	Izrael David	Sofia	1923	2	
22	Benbasat	Neli Yontov	Sofia	1925	3	
23	Beni	Mordo	Sofia	1922	8	

24	Benun	Sami Menahem - Tano	Plovdiv	1921	7	
25	Benvenisti	Nisim	Plovdiv	1926	7	
26	Benyosef	Solomon- Moni M.	Sofia	1923	9	
27	Beraha	Leon	Sofia		5	
28	Bernshtain	Baruh	Sofia	1923	8	
29	Bezalel	Bezalel Marko	Sofia	1924	8	
30	David	Isack Moshe	Sofia	1923	8	
31	Djain	Nisim-Simcho	Sofia	1925	8	
32	Djaldeti	Izrael	Yambol	1926	8	
33	Elazar	David	Sofia	1920	3	
34	Eshkenazi	Bonka Isak	Sofia	1927	8	
35	Eshkenazi	Rashel Miko	Sofia		3	
36	Eshkenazi- Asael	Mazal-Mati	Sofia	1925	5	
37	Eskenazi	Donka Avram - Ivanka	Plovdiv	1920	7	
38	Farhi	Albert Manoah	Sofia	1923	2	
39	Finzi	Yacko	Sofia	1924	5	
40	Geron	Astruk Samuil	Sofia	1923	2	
41	Geron	Sami	Sofia		5	
42	Gershon	Leon Yako	Sofia		2	
43	Hilel	Yosif Izhak - Misho	Plovdiv	1919	7	
44	Hilel	Yosif Mair - Stamo	Plovdiv	1921	7	
45	Israel	Miko	Sofia	1921	8	
46	Izrael	Izrael - Tiko	Sofia	1923	2	
47	Izrael	Izrael Avram	Sofia	1922	2	
48	Kalaora	Leon	Sofia		4	

49	Kalderon	Jack Nisim	Yambol	1928	8	
50	Kalo	Albert	Sofia	1915	8	
51	Kario	Luiza	Sofia	1924	5	
52	Kohen	Juli	Sofia	1922	8	
53	Kohen	Leon	Sofia	1920	2	
54	Kohen	Yacko Isak	Sofia	1924	8	
55	Komerchero	Heskiya Shapat - Dobrin	Plovdiv	1922	7	
56	Komfort- Glaserman	Viktoriya-Viki	Sofia	1923	8	
57	Konorte	Felix	Sofia		2	
58	Levi	Albert Ruben	Sofia		2	
59	Levi	Isack	Sofia		5	
60	Levi	Juli - Boryana	Plovdiv	1915	7	
61	Levi	Karolina Rahamim	Sofia	1926	3	
62	Levi	Leon Gavriel	Sofia	1926	9	
63	Levi	Moriz Buko	Kiustendil	1924	8	
64	Levi	Rudolf Gavriel	Plovdiv	1922	7 , 9	
65	Levi	Sami Chelebi	Sofia	1922	8	
66	Levi	Samuel-Sami Nisim	Sofia	1923	3	
67	Levi	Solomon Simanto	Sofia	1925	3	
68	Mashiah	Rahamim - Raho Avram	Sofia	1926	8	
69	Mashiah	Shimon Chelebi	Sofia	1923	2	
70	Mashiah	Vita Isak Yakim	Sofia	1924	8	
71	Melamed	Nisim Moshe	Sofia	1925	9	
72	Melamed	Sabat	Sofia	1922	9	
73	Melamed	Yacko	Ruse	1924	8	

74	Menahemov	Eli Albert - Kosta	Plovdiv	1926	7	
75	Mezan	Beka	Plovdiv	1924	7	
76	Mizrahi	Juli - Jivka	Plovdiv	1923	7	
77	Moiseev	Benyamin Avram	Sofia	1924	9	
78	Molho	Yosif Yuda - Mitreto	Plovdiv	1919	7	
79	Moshe	Leon Isak	Sofia	1923	3	
80	Natan	Mois	Ruse	1925	8	
81	Natan	Mois Yako	Sofia	1923	3	
82	Ninyo	Reni	Sofia		5	
83	Ninyo	Shimon Samuel	Sofia	1923	3	
84	Nisimov	Rafael	Sofia	1923	8	
85	Oliver	Haim David	Sofia	1919	8	
86	Oliver-Seliktar	Mari-Tanya David	Sofia	1924	8	
87	Ovadiya	David	Plovdiv	1922	7	
88	Papo	Salvador	Ruse	1925	8	
89	Pardo	Izhak Nisim	Plovdiv	1913	7	
90	Peretz	Mois Izrael	Sofia	1924	9	
91	Polikar	Azarya Chelebi	Yambol	1926	8	
92	Reytan	Naomi Eliya - Elena	Plovdiv	1924	7	
93	Rubenov	Mois Nisim	Sofia	1923	8	
94	Rubenova	Stela Haim Isak	Sofia	1923	8	
95	Safir	Eduard Leon	Sofia	1923	2	
96	Safir	Rashel	Sofia		5	
97	Safir	Tobias Leon	Sofia	1917	2	
98	Saltiel	Mois	Sofia	1923	9	
99	Samoilov	Isak Nisim	Sofia	1923	9	

100	Saranga	Diana Albert - Nah	Plovdiv	1922	7	
101	Seliktar	Marko Samuel	Sofia	1923	8	
102	Seliktar	Stela	Sofia	1926	8	
103	Semo	Bezalel- Ariko	Sofia	1921	8	
104	Shamli	Isack Haim	Sofia	1923	3	
105	Shoev	Eliyau	Ruse	1926	8	
106	Sidi	Bernard - Orleto	Plovdiv	1924	7	
107	Solomonov	David	Sofia	1924	9	
108	Suzin	Izrael Yosif	Sofia	1923	2	
109	Tadjer	Mordoshe	Dupnitsa		8	
110	Talvi	Aron	Sofia	1924	2	
111	Vaena	Albert Mois	Sofia	1920	2	
112	Vagenshtain	Anjel Raymond	Sofia	1922	8	
113	Vainshtok	Solomon	Sofia		5	
115	Vidas	Eliezer	Sofia	1923	2	
116	Yakov	Yako	Ruse	1921	8	
117	Yehiel	Nisim- Niko	Sofia	1919	8	
118	Yuda	Moreno-Miki Avram	Sofia	1925	8	
119	Yulzari	Niko	Ruse	1925	8	
120	Yulzari	Yacko	Ruse	1924	8	
121	Zaydel	Ato Oskar	Sofia	1918	2	

התנדבות הנוער היהודי בבולגריה לאחוז בנשק לא הסתיימה עם מיגור המשטר הפשיסטי ב-9 לספטמבר 1944. עם הצטרפות בולגריה למלחמה נגד גרמניה הנאצית (מיד לאחר החלפת המשטר) צעירים רבים שהשתתפו בתנועת המרי נגד המשטר הפשיסטי התנדבו לשרת בצבא הבולגרי תחת הנהגתו החדשה, על אף שלא היו חייבי גיוס. אליהם הצטרפו גם חייבי גיוס. הצבא הבולגרי נלחם בגרמנים ביוגוסלביה והגיע בסוף המלחמה עד אוסטריה. בשדות הקרב מחוץ לבולגריה נפלו עוד 57 צעירים יהודים. ראו במדור זה מאמר על השתתפות בולגריה במלחמה נגד גרמניה הנאצית ורשימת החללים היהודיים.

(* תודתו של מחבר המאמר נתונה לד"ר שלמה שאלתיאל - הסטוריון, חוקר תולדות יהודי בולגריה, על הערותיו החשובות.